

Dopisi naj se frankirajo in pošljajo uredništvu lista »Mir« v Celovec, Pavličeva ulica št. 7.

Osebni pogovor od 11. do 12. ure predpoldne in od 3. do 4. ure popoldne.

Rokopisi naj se samo po eni strani lista napišejo, druga stran naj bo prazna.

Rokopisi se ne vračajo.

Dopisom je treba za odgovor priložiti poštno znamko.

Nefrankovani dopisi se ne sprejmejo.

MIR

Glasilno koroških Slovencev

za Avstro-Ogrsko . . . K 4.—
» Nemčijo . . . » 5.—
» ostalo inozemstvo . . » 6.—
za celo leto.

Naročnina naj se plačuje vnaprej.
Posamezna številka velja 10 h.

Za oglasila se plačuje po 10 h, med besedilom po 20 h za 1 cm² vsakokrat; minimum 24 cm². — Za poslano se plačuje po 15 h, za parte, zahvale in izjave po 20 h za 1 cm². — Za male oglase se plačuje po 4 h, debelo tiskano 6 h za besedo vsakokrat; minimum 40 h. Za izvestilo pri upravištvu 40 h posebej. Vprašanjem je za odgovor priložiti znamko.

Denar naj se pošilja na naslov:
Upravištvu lista »Mir« v Celovcu,
Vetrinjsko obmestje št. 26.
Poštnohranilnični račun št. 96.232.

Leto XXXVI.

Celovec, 27. julija 1917.

Št. 30.

Na smrt obsojeni.

„Ze pred vojsko se je uganjala s frazo
o „tlačeni narodih“ frivolna igra.“
(Posl. Marckhl v zbornici 18. junija 1917.)

Narod brez lastnih šol, brez svetne inteligence, lastnih uradnikov, narod brez vsakih narodnih pravic je obsojen na smrt. Tak narod išče zastoj opore, vztraja, se bori, obupuje in konečno omaga. Smrt je njegov delež.

Koroški Slovenci smemo reči, da nimamo lajške inteligence. Kar je je srečno prijadrilo mimo brezna in čeri germanizacije, je morala čez mejo v druge dežele, ali pa mora med nemškimi prebivalstvom oddaleč gledati, kako se pripravljajo njen narod na narodno smrt. Le par izjem v pravem pomenu besede je, da so ostali le nižji uradniki — Slovenci med Slovenci, bodisi da jih vsled razumljivo popolnoma indiferentnega zdržanja v narodnem oziru niso takoj spoznali, bodisi da jih potrebujejo za tolmače ali prevajatelje za slovenščino v skrajni sili.

Po stanju 1. 1. 1913 je bilo od približno 200 političnih uradnikov kakih 14 Slovencev in 186 Nemcev v slovenskem in mešanem delu dežele, med temi sev noben višji uradnik, noben okrajni glavar; od 77 deželnih uradnikov sta bila 2 Slovencev; na srednjih šolah in na učiteljsku je bilo 72 Nemcev in 8 Slovencev, pri justični oblasti v slovenskih in mešanih sodnih okrajih 63 nemških in 4 slovenski uradniki, pri državni železnici kakih 600 Nemcev in 15 Slovencev, pri južni železnici 173 Nemcev in 9 Slovencev, pri pošti 160 Nemcev in 5 Slovencev, pri davčnih uradih 102 Nemca in kakih 8 Slovencev.

Kdor je v privatnem občevarju govoril slovensko, ta je žalil Nemce, in kdor se je drznil v javnosti klicati po pravicah za Slovence, tega je nemškonalno časopisje razkričalo za nacionalnega hujskača. Uradnik kajpada bi bil postal nemogoč, ako bi se bil drznil kaj takega storiti. Edino slovenska duhovščina je v velikem svojem idealizmu in z veliko, občudovanja vredno požrtvovalnostjo stala na braniku za svoj narod; zato pa so jo razkričali za veleizdajalsko, da bi jo diskreditirali, in so planili v začetku vojske po njej, kakor obširno razpravlja interpelacija naših poslancev v državnem zboru. Edini slovenski poslanec na Koroškem, Grafenauer, se je na Dunaju vsa leta mnogo trudil, pa vsa njegova prizadevanja so ostala brezuspešna. Kjerkoli je zastavil svoje velike duševne vrline, kjerkoli je trkal, povsod mu je sledila senca nemškega nacionalca poslanca Doberniga in onemogočila vsak uspeh. Konečno je moral v ječo, iz katere ga je rešila veledušnost presvitlega cesarja.

Na vse ponudbe slovenske javnosti za spravo z Nemci ni bilo nobenega odmeva. Nemški nacionalci so upali, da je ne bo treba, ker koroških Slovencev ne bo več dolgo. Obsojeni smo bili, da delimo usodo Gosposveškega polja, kjer so naši slovenski pradedje pred 500 leti še vstolicevali svoje kneze v slovenskem jeziku, sedaj pa je tam skoro že popolnoma zamrla slovenska govorica.

Nemškonalna politika si tudi v državnem zboru ni upala priznati tega, kar je uganjala doma na Koroškem s Slovenci. Zato je poslanec Dobernig na Dunaju v zbornici svoj čas imenoval dejstva, ki jih je šibal poslanec Grafenauer, bajke. Računal je pri tem, da takih dejstev nihče ne bo verjel, ker so v urejenih razmerah res neverjetna, nezasišana. Dobernig je na Dunaju izkrajfal, doma pa se je nadaljevala politika neverjetnih dejstev.

Koroški Slovenci so bili pred vojno od nemškonalne in vladne politike na smrt obsojeni. Sedaj pa nastopi v državnem zboru zopet nemški nacionalca poslanec Marckhl in trdi: Ze pred vojsko se je uganjala s frazo o „tlačeni narodih“ frivolna igra.

Toda po vojni — te vere nam nihče ne vzame — čaka ves slovenski narod lepša bodočnost, in tudi koroški Slovenci bodo kot polmrličji vstali iz narodne groblje in začeli dihati zrak zlate narodne svobode in samostojnosti.

Ruska armada poražena.

Naša protiofenziva v Galiciji je sijajno uspela in dokazala, da je sila centralnih držav nezlomljena. Ofenziva naših in nemških čet se je začela dne 19. julija s protisunkom južno od Sereta. Odlikovala se je naša artiljerija, ki je silno razdirala ruske postojanke. Ob 10. uri dopoldne so že naskakujoče čete prebile trikratni pozicijski sistem med gorenjim Seretom in Stripo. Ruski protinapadi niso uspeli. Rusi so se umikali ob gorenjem toku Sereta in na obeh straneh železnice Zborov—Trnopolje. Vsi ruski poizkusi, ustaviti prodiranje zavezniških čet, so se izjalovili. Koder se Rusi umikajo, zažigajo vasi in pustošijo, kakor so delali že prej 1. 1915.

Tri ruske armade se umikajo proti vzhodu. Severna nemška skupina je prekorčila Seret na obeh straneh mesta Trnopolje. Srednja skupina prodira na obeh straneh Stripe južno od železniške proge Kozova—Ostrov proti jugu in tako pritiska na rusko krilo med Bržežani in Narajovko. Rusi se tu umikajo na jugovzhod v smeri Podhajce—Bučač. Da jim ohrani prosto pot, je rusko vodstvo zbralo sile iz ozadja, da ustavi naše prodiranje. Hudi poraz 11. in 7. ruske armade je prisilil tudi Kornilovo armado južno od Djestra, da je zapustila svoje pridobljene postojanke ob Lomnici Rusi so pustili Stanislavov in Nadvorno.

Iz vojnocoasnikarskega stana se poroča z dne 23. julija: Čete so umikajočega sovražnika nadalje zasledovale do pozne noči in so v posesti predmestja trnopoljskega. Letalci veliko pripomagajo k zmešnjavam v vrstah Rusov, ki se pri vsakem približanju zračnega brodovja, vsi brez glave, na vse strani razpršijo. Na kolodvor v Trnopolju, kjer Rusi v vsej naglici spravljajo v vagono vojni material, so bile vnovič najuspešnejše vržene bombe. Dosedaj je bilo 47 topov zaplenjenih. Ujetnikov, ki prihajajo od vseh strani, dosedaj ni bilo mogoče prešteti. Pri nekaterih četah se kažejo slučajni dezertacij v masah, tako pri Volinskega gardnem polku, kjer ni nič manj kakor 180 mož dezertiralo; ta polk je bil razpuščen, ker ni ubogal povelja za napad, in med druge čete porazdeljen. Čestokrat poizkušajo oficirji, podžgati moštvo za boj s tem, da jim dajo vzgled za požrtvovalno junaštvo, vsled česar imajo Rusi hude izgube na oficirjih. Pri večini 11. armade se po mojstrskem sunku pri Zborovu oddelki vedno bolj praznijo. Na njenem južnem krilu se nahajajoča 7. armada vsled teh dogodkov tudi trpi. Tudi njena fronta se krha.

V kakšnem stanju da se nahaja revolucionarna ruska armada, kaže ta-le brzojavka izvršilnega odbora ruske južnozpadne fronte, armadnega odbora XI. armade in komisarja ruske armade vojnemu ministru, provizorični vladi, centralnemu odboru sovjeta delavskih in vojaških poslancev, izvršilnemu odboru kmetijskih poslancev in vrhovnemu poveljniku vojske na bojišču:

„Nemška ofenziva, ki se je pričela dne 19. julija pred fronto XI. armade, se razvija v strašno katastrofo, ki more imeti pod gotovimi pogoji za posledico pogin revolucionarne Rusije. V razpoloženju čet, ki so bile pred kratkim vsled junaškega napora smotrenih manjšin poslancev naprej, je prišlo do ostrega in nevarnega preokreta. Volja za napad gineva hitro in večina čet se razkrajja. O kakem priznavanju predpostavljanih, o subordinaciji, ni govora. Prigovarjanje in podučevanje je brezuspešno. Oni odgovarjajo časih na grožnjo celo s tem, da prigovarjajoče ustrelé. Nekatero formacije zapuščajo strelske jarke, ne

da bi počakale, da se sovražnik približa. V več slučajih se je razgovarjalo o ukazu, da naj podpirajo čete borilce, ure in ure na zborovanjih. Posledica tega je bila, da se je pomoč zakasnila za 24 ur. Opetovano so čete zapustile pri prvih streljih svoje pozicije. Za fronto se vlečejo kilometre daleč skupine dezertarjev brez pušk, zdravi in krepki, brez sramu in popolnoma varni pred kaznijo. Včasih zapuste svoje pozicije kar celi oddelki.“

Konec brzojavke je nečitljiv.

Dočim se Rusi v Galiciji umikajo, so na drugih krajih na celi fronti med Vzhodnim in Črnim morjem prešli v ofenzivo.

Ruska vlada dobi vso oblast.

Petrograd, 23. jul. Izvršilna odbora delavskega in vojaškega sovjeta kmetijskih odposlancev sta imela skupno sejo. Spoznavajoč, da položaj na fronti in v notranjosti dežele grozi z vojaškim polomom, s porazom revolucije in z zmago protirevolucionarnih sil, so soglasno sklenili, prepustiti vladi neomejno oblast, da vpostavi organizacijo in disciplino armade za boj do skrajnega zoper protirevolucijo in zmešnjavo ter v ta namen, da vresniči celotni, od vlade predloženi program. 47 odposlancev se je glasovanja vzdržalo.

Boji v Petrogradu.

Minoli teden so v Petrogradu nastale zopet rabuke. Vzrok je bila nezadovoljnost z vlado. Na Nevskem prospektu je bilo videti, kakor v dnevih revolucije, avtomobile z vojaki in strojnimi puškami ter oklopne avtomobile. Razne tovarne so ustavile delo. Ko so počili prvi strelji, so začeli splošno streljati. Pohojenih je bilo več žensk, število ranjenih je bilo pa razmeroma malo. Končno so se obstreljevali s strojnimi puškami na avtomobilih in s puškami na mostu. Množica, ki je hotela bežati v notranje mesto, je bila od kozakov zadržana.

Odstopil je ministrski predsednik Lvov in na njegovo mesto stopil vojni minister Kerenski.

Finska neodvisna.

Finska se je proglasila za neodvisno deželo in je to naznanila vladi v Petrograd, ne da sklep potrdi, ampak da ga vzame na znanje.

K razkolu v zadružni organizaciji.

Vlč. g. župnik Ljudevit Bajec iz Št. Janža na Kranjskem je v „Straži“ odgovoril vlč. g. dekanu Lavrenčiču na njegovo izjavo na občnem zboru Kranjske kmetijske družbe: „Centralna zveza je posledica soglasnega sklepa deželnega zbora kranjskega iz 1. 1911. Pravim soglasno.“ G. Bajec je prosil v svojem odgovoru g. dekana, da blagovoli dotični sklep malo bolj pojasniti, zlasti povedati datum, kedaj je bil sklep soglasno sprejet.

„Slovenec“ je 19. julija objavil v zadevi zelo dolgo pojasnilo. Jedro tega pojasnila je trditev: Grof Barbo je bil proti podpiranju Zadružne zveze s strani dežele, ker se delokrog Z. Z. razteza na izvenkranjske kronovine. Takoj nato je grof Barbo dejal, da je dr. Krek v seji posebnega odseka izjavil, da namerava Zadružna zveza itak svoje delovanje omejiti samo na Kranjsko. Ker je grof Barbo želel še nadaljnega popolnega pomirjenja, je dr. Šusteršič stavil k odsekovim predlogom še poseben dodaten predlog. Odsek je namreč predlagal, da se ustanovi deželni zadružni urad v prosepu zadružne organizacije na Kranjskem in da kot od deželne uprave odobrena zadružna organizacija v deželi Kranjski ima veljati „Zadružna zveza v Ljubljani“ pod pogojem, da se podvrže redni reviziji deželnega zadružnega urada. Dodatni predlog dr. Šusteršičev je pa določal nov pogoj za podpiranje Zadružne zveze in sicer se

je ta pogoj glasil tako, da se Zadružna zveza „zaveže delovati na to, da se delovanje Zadružne zveze po možnosti omeji na Kranjsko deželo in se ne sprejemajo nove članice izven Kranjske“. Dr. Krek je v zbornici sprejel te pogoje, pozneje pa da jih ni izvajal.

To „pojasnilo“ takorekoč napravlja za očeta „Centralne zveze“ — dr. Kreka. Imeli smo priložnost govoriti z g. dr. Krekom, ki nam je zadevo pojasnil malo bolje, kakor pojasnilo, objavljeno v „Slovincu“.

Šlo je tedaj za vseučiliški fond in za namen, da Zadružna zveza naj združi vse kranjske zadruge, torej tudi zadruge narodnonapredne stranke. Zadružna zveza se je v dotičnem sklepu izrecno imenovala kot od deželne uprave odobrena zadružna organizacija in je bila torej od kluba priznana za tisto, okoli katere se naj zbira združništvo. Ustanovitev Centralne zveze je marveč direktno proti tistemu sklepu, ne pa morda kaka „posledica soglasnega sklepa deželnega zbora“.

Tudi glede pogojev je stvar druga. Ko se je reklo, naj se Zadružna zveza ozira samo na Kranjsko, je dr. Krek v odseku obljubil samo, da pusti Dalmacijo, da je z Dalmatinci že v dogovoru in bo to izvedel; v klubu je dr. Krek ob navzočnosti g. Lavrenčiča in g. dr. Šusteršiča odločno in jasno izjavil, da Korošec, Štajercec in Istre v nobenem slučaju ne more pustiti. Zato so v klubu sklenili le obliko, da se „po možnosti“ omeji delovanje Z. Z. na kranjsko deželo in ne sprejemajo nove članice več izven Kranjske. Dr. Krek je rekel, da te možnosti nikdar ne bo. Bolelo ga je že, da se je odpovedal Dalmaciji in tako žrtvoval idejo združenja vsega jugoslovanskega združništva.

Kakšen pomen da ima beseda „po možnosti“, so vedeli vsi klubovi člani in je moralo biti tudi drugim popolnoma jasno, da gre tu, rekli bi, za „restrictio mentalis“. To izsiljeno koncesijo za reč, ki so jo tedaj morali imeti — gg. dr. Šusteršič in dr. Lampé bosta najbolje vedela zakaj — obejšaj sedaj na veliki zvon kot najvažnejše.

Take in podobne izjave in pojasnila niso ničesar drugega, kakor poizkus, v javnosti oprati narodnogospodarski greh, ki so ga storili z ustanovitvijo Centralne zveze za Kranjsko, s cepitvijo od obstoječe Z. Z. Zato tudi od 1. 1911 do 30. decembra 1916 nihče ni govoril o kaki Centralni zvezi. Izjavo g. župnika Bajca, da je vzroka cepitve iskati edino le v politiki, podpisemo z obema rokama. To je osebno priznal tudi gospod, ki je zelo blizu Centralne zveze in je bil pri njenem ustanavljanju osebno deležen. Gospodje, trdnega slovenskega združništva ste se lotili, da bi rešili omajano politično stališče g. načelnika dr. Šusteršiča, ki ni izgubil samo zaupanja pri obmejnih Slovencih, ampak, danes že lahko rečemo, tudi pri ogromni množici pristašev S. L. S. na Kranjskem. Zato ni druge poti, kakor da poravnate vse, kar ste zakrivali, in se povrnete nazaj v naročje svoje matere Zadružne zveze, če vam je resno za potrebno spravo — na gospodarskem polju.

Politični pregled.

Nemčija tudi za mir.

Dne 18. julija t. l. je nemški državni zbor razpravljal o mirovni resoluciji katoliškega centra, socialnih demokratov in narodnih liberalcev. Resolucija odklanja prisilni odstop pokrajin in je za mir na podlagi sporazuma in sprijaznjevanja narodov ter izključuje politična, gospodarska in finančna nasilstva.

Govoril je novi državni kancler dr. Michaelis. Pravzaprav ni povedal ničesar novega. Pridružil se je pa mirovni resoluciji. Nemčija ni hotela vojne, je rekel. K pogajanjem hočemo pristopiti, kadar bo čas. Miru ne moremo še enkrat ponuditi. Roka, ki je bila enkrat ponudena, pošteno in miroljubno, je segla v prazno. Kadar napravimo mir, moramo v prvi vrsti doseči, da bodo meje nemške države za vse čase zavarovane. Potom sporazuma in kompromisa moramo nemški državi zagotoviti življenjske pogoje na domu in preko morja.

Rekel je, da Nemčije ni mogoče izstradati. Za koristno smatra, je dejal, da se med vlado in velikimi strankami dosežejo ožji stiki. Med vlado in parlamentom naj postane zaupno razmerje pristraneje na ta način, da se pokličejo na vodilna mesta možje, ki so sposobni in ki jim velike stranke povsem zaupajo. Sicer je pa dejal: Vodstva si ne dam vzeti iz rok!

Resolucija je bila sprejeta z 214 proti 116 glasom, 17 poslancev se je glasovanja vzdržalo.

Za mir v Avstriji.

„Avstrijsko politično društvo“ na Dunaju je imelo shod, ki so se ga udeležili tudi nekateri ugledni poslanci. Urednik Bösbauer je govoril za mir brez aneksij in silno ostro govoril zoper nemške radikalce, češ da so obsedeni z vojno divjostjo. Govoril je ob veliki pozornosti za mir tudi dr. Krek. Pobijal je razne zmote o vojni, kakor da je vojna mati vsemu. To je napačno, ves svet ve danes, da je vojna smrt vsemu. Govoril je proti vsakemu nasilstvu. Kdor zagovarja načelo sile, je že izgubil pravico, govoriti glede na zveze držav o nezvestobi in izdajstvu.

Zmota je tudi, da se sklicujejo nekateri pri vsaki priliki, ko se razpravlja o edino mogočih podlagah za mir, da je to delo za entento, za sovražnike. Če se govori o demokratizaciji, o pravici samoodločbe narodov, o svobodi teh narodov, se takoj čujejo glasovi: vse to je v korist entente. Ali gospoda moja, vse take zahteve so starejše kakor je ententa, in pot do miru vodi le tako, da vse to, kar ententa pametnega in sprejemljivega trdi, to isto radi sprejememo in trdimo tudi mi. In do miru pač ne moremo priti drugače, kakor da iščemo, kar nas druži.

V tej zvezi je tudi stališče tistih, ki s svojega ozkega obzorja kritizirajo amnestijo za napačno in za mir škodljivo. In vendar ga ni v vsej javnosti sredstva, ki bi moglo odstraniti toliko ovir za mir, kakor ravno amnestija.

Računati se mora tudi z dejstvom, da se je zaneslo med vse nenemške narode močno srdito sovraštvu do nemštva sploh. Sovraštvu gotovo ne gradi kulture, toda odstraniti se ne da, ako se ne odstranijo vzroki, ki so povod temu sugeriranemu (podpihanemu) sovraštvu.

Delo za mir mora biti odkrito in brez strahu. Najprej mir, ž njim svoboda, ki obsega tudi demokratizacijo, zaupanje v človeka in njegove naravne organizacije: rodbino in narod, — kruh in kultura!

Nato je govoril znani nemški učenjak profesor Förster iz Monakovega. Avstrija ima najlepšo priliko, pripravljati pot do miru po načelu: samoodločba narodov.

Resolucija je bila sestavljena v smislu teh govorov in je bila sprejeta z vsemi proti 4 glasovom.

Ugleden nemški učenjak je tako potrdil, da se naši poslanci, boreči se za samoodločbo naroda, borijo s tem za mir, ki je nemogoč razen po tej poti.

Vojna vojni, živio mir! je dejal dr. Krek v državnem zboru.

Lloyd George odklanja mir.

Angleški ministrski predsednik Lloyd George je na govor novega nemškega kanclerja hitro odgovoril na nekem shodu, na katerem so manifestirali za neodvisnost Belgije. Lloyd George, ki ljubi krepke izraze, je rekel, da so pruski junckerji (za vojno vneti plemenitaši) vrgli starega kanclerja z njegovim kosom papirja vred v koš za papir. Dolgo ne bomo čakali, da mu bodo sledili junckerji, je dejal govornik. Michaelisov govor imenuje spretno sestavljen govor, ki vsebuje stavke za mir, pa tudi stavke, ki jih bodo vojaški krogi na Nemškem razumeli, o „zavarovanju nemških mej“. To so stavki, s katerimi je bila Alzacija-Lotarinška anektirana in ki bi Belgijo in Kurlandsko anektirali (priklopili Nemčiji). Kancler pač hoče iz zbornice poklicati može, da bodo skupno z vlado delali. Poklicali bodo može iz državnega zbora v službe, pa to ne bodo ministri, ampak pisarji.

Kakšno vlado da si izvolijo Nemci, je dejal, to je zadeva nemškega naroda, kakšni vladi pa moramo zaupati, da bi sklenili ž njo mir, to je pa naša reč. Govor nemškega kanclerja po moji sodbi kaže, da so vodilni krogi na Nemškem v tem trenutku za vojsko odločeni.

O podmorskih čolnih

se je Lloyd George izrazil, da ne bodo odločili. Počasi pa gotovo, je dejal, raste naša produkcija in se zmanjšujejo naše izgube na morju. Čeravno imamo za seboj šele tri tedne meseca julija, vendar polovico toliko ladij nismo izgubili kakor tri tedne v aprilu. To leto bomo zgradili 4krat toliko ladij kakor lani in zadnja dva meseca tega leta toliko kakor vseh 12 mesecev zadnjega leta.

Izstradali ne bodo Angležev. Sicer pa, če bo treba, bodo znali Angleži ravnotako nositi žrtve kakor jih Nemčija že dve leti nosi. Kakor se je Nemčija zmotila glede Angleške, tako se moti dr. Michaelis glede Amerike, če pravi, da Amerika nima armade in, če bi jo imela, da bi ne imela ladij, da jo spravi preko morja.

S svobodno Nemčijo bi lahko sklenili mir, z Nemčijo, vladano od avtokracije pa pod nobenim pogojem ne moremo skleniti miru. V bodočih bojih na vzhodu in zapadu mora vsak nemški vojak vedeti, da pade za vojaško avtokracijo.

Tako je govoril angleški ministrski predsednik, radikalno kakor vedno. Z zadnjim delom svojega govora je hotel pač uplivati na razvoj notranjih razmer na Nemškem. Ofenziva proti Rusiji pa dokazuje, da on ravnotako slabo pozna nemško vojaštvo, kakor trdi o Nemčiji, da ne pozna Angleške in Amerike.

Baron Beck hoče rešiti državno ladjo?

V političnih krogih se govori, da bi imel priti nov ministrski predsednik. Sliši se tudi že ime bodočega moža. Ta da bi bil — baron Beck! Ta mož je Slovencem v najslabšem spominu. Pod njim se je izvršila volivna reforma in za Slovence na Koroškem tako, da nas je obsodil v — narodno smrt. Pod njim se je okrepil in utrdil nemški kurz na Koroškem. Ze s tega stališča bodo zoper njega vsi Jugoslovani odločno nastopili. Pa tudi sicer mož za današnji demokratični tok ni več sposoben; kdor je zagovornik nemškega državnega jezika, ne spada več na politično torišče. L. 1908 je v nagodbi privolil Ogrom, da morejo samostojno sklepati pogodbe s tujimi državami. Kako škodljiva je samostojnost Ogrske, občutimo danes v totranski polovici žal predobro in so se razni poslanci v državnem zboru ravno o neenako razdeljenih bremenih vojne med Avstrijo in Ogrsko bridko pritoževali. Pri nas ponekod tako krute rekvizicije, na Ogrskem pa jedó beli kruh in ga nosijo na železniške postaje — na prodaj. Becka bi bile morda vesele le stranke, ki so navajene političnih „kravjih kupčij“. Sedanja bridka doba pa ni za tak drag in nemoralen državni šport! Priti mora mož vseh drugih sposobnosti kakor je baron Beck. V parlamentarnih krogih se kot tak imenuje profesor dr. Lammasch.

Posvetovanje v Pragi.

Te dni so se vršila v Pragi posvetovanja čeških političnih strank o stališču češkega naroda do ustavnih reform. Na sestanek sta šla za Jugoslovanski klub dr. Korošec in dr. Krek. Tudi Rusini so poslali svoje zastopnike. Namen posvetovanja je, zediniti se v taktiki, kako doseči uredničenje deklaracij v zbornici. Del radikalnih Čehov je namreč za to, da se Čehi sploh ne udeležijo nobene akcije za revizijo ustave v parlamentu, ker da je brezuspešno. Nemci in Madjari ne bodo pustili zrušiti dualizma. Zato se bo to vprašanje rešilo na mirovni konferenci. Večji del Čehov in vsi Jugoslovani so pa odločno za to, da se resno in z vso silo poizkusi v državnem zboru rešiti to vprašanje. Ako pa bi Nemci in Ogrci ne hoteli o tem ničesar slišati, potem bodo oni za posledice odgovorni.

Dr. Korošec pri Czerninu.

Predsednik „Jugoslovanskega kluba“ dr. Korošec je bil 19. julija pri zunanjem ministru grofu Czerninu.

Dnevne vesti.

Odlikovani je z duhovniškim zaslužnim križcem drugega razreda na belordecem traku vlač. g. Tone Lovšin, vojaški kurat v rez. pri rezervni belnišnici št. 2 v Celovcu.

Za prednico v samostanu sester uršulink v Celovcu je bila zopet izvoljena č. ga. mati Rafaela Unterkircher.

Po smrti odlikovani. Na Krasu padli poročnik Valentin Sibic, doma iz Grabstanja, je za junaško obnašanje pred sovražnikom naknadno odlikovani z vojaškim zaslužnim križcem 3. razreda z vojnim okraskom in meči.

Tatvine v celovških cerkvah so takorekoč na dnevnem redu, sedaj v tej, sedaj v oni cerkvi. Kradejo vse, kar je mogoče odnesti, preproge, blazine in prte ter pregrinjala z oltarjem, svečnike, sveče. Čedne varnostne razmere! Če to ne bo ponehalo, bodo morali začeti ob gotovih urah cerkve zapirati.

Slike cesarja in cesarice. Z najvišjim dovoljenjem so izšle slike Njegovega Veličanstva cesarja Karla I. in Njenega Veličanstva cesarice Zite in sicer v sedmerobarvnem tisku v velikosti 62,5 : 76,5 cm. Cena slike K 10 v prid vdovskemu in sirotinskemu zakladu. Slike so zelo okusno izvršene. Naročajo se pri c. kr. vojaškem vdovskem in sirotinskem zakladu, deželni urad v Celovcu, oddelek vojno zavarovanje, Pavličeva ulica.

1300 K ukradenih. V pondeljek, 23. julija, popoldne je nekdo vlomil v hišo posestnika Jerneja Janeša na Vresju pri Celovcu, ko so bili vsi domači na polju. Neznani tat je odnesel 1300 K, ki so bili spravljani v zaklenjeni omari. Nauk: Ne shranjujte doma preveč denarja!

Hranilno in posojilno društvo v Celovcu

Pavličeva
ulica
št. 7.

uraduje vsak dan, izvzemši nedelje in
praznike, od 10. do 12. ure dopoldne.

Varno naložen denar; najugodnejši kredit za posestnike.

Pavličeva
ulica
št. 7.

je obiskal vso rusko fronto, da uveljavi v vojski spet disciplino in da vzbudi revolucionarno navdušenje. Kerenjskemu se je to posrečilo. Polki in divizije, ki so se branile iti na fronto, se mu niso mogle ustavljati. Povodom tega obiska na fronti se je odigral tale značilni prizor: Nastopil je vojak in vprašal vojnega ministra, ali bo „za obrambo izvojevane svobode“ treba ofenzive proti Nemčiji. — Kerenjski je odgovoril: Sklep o ofenzivi je edino stvar vrhovnega armadnega vodstva. — Vojak: Če bomo morali pričeti z ofenzivo, bomo vsi poginili. Mrtvim pa ni treba ne svobode, ne dežele. Zato mora vlada čim prej skleniti mir... — Kerenjski prekine vojaka: Svoboda ni samovolja vsakega posameznika. Od revolucije postavljena vlada je resnično državna vlada. Desetletja so umirali najboljši možje Rusije mučniške smrti na šafotu avtokracije. Oni niso žrtvovali svojega življenja, da bi prvi bojazljivec zastavil blagor države in celega ljudstva svojim osebnim samopašnim željam. Nikdar ne misli pravi revolucionar na svojo osebno varnost in na svoje lastne interese. Največja sreča je za njega, če sme umreti za skupno delo. Oni pa, ki se trese za svojo kožo, ni vreden svobode. — Nato se je obrnil Kerenjski do polkovnega poveljnika, ki je stal poleg njega, in rekel: Gospod polkovnik, dajte jutri v povelje, da je ta vojak izključen iz ruske armade. On sme domov, vsi pa naj izvedo, da je strahopetec, ki se brani braniti rusko domovino.

Književnost in umetnost.

Spisi Krištofa Šmida. Izšel je 16. zvezek spisov Krištofa Šmida v založništvu J. Krajec nasl. v Novem mestu, poslovenil frančiškan P. Blanko Kavčič. Ta novi zvezek vsebuje šest lepih pripovedk: „Roparski grad“, „Ptičje gnezdo“, „Poskodovana slika“, „Tiskovna pomota“, „Spominčica“ in „Diamantni prstan“. Cena broširanemu snopiču je 1 krona; trdo vezanemu zvezku pa 1 K 40 v; po pošti 20 vin. več. Opozarjamo na ta novi 16. zvezek župnijske, šolske in izobraževalne ter vse druge ljudske knjižnice. Gotovo ni slovenske knjižnice, ki bi ne imela med drugimi lepimi knjigami tudi vseh spisov Krištofa Šmida, po katerih posebno naša mladina tako rada sega. Za tem zvezkom izide zadnji, 17. zvezek: „Brata“ in „Različni sestri“. Ni pa tudi kmalu tako priporočljivih mladinskih spisov, kakor so ravno spisi ljubitelja in vzgojitelja mladine Krištofa Šmida. Njegovi spisi so zaradi svoje velezanimive in poučne vsebine preloženi malodane na vse evropske jezike. — Vsi dosedanji zvezki se dobé pri J. Krajec nasl. v Novem mestu ter v vseh knjigarnah po Slovenskem po zelo nizki ceni.

Časopis za zgodovino in narodopisje. Izdaje Zgodovinsko društvo v Mariboru. 13. letnik. Urejuje prof. Fr. Kovačič. Zgodovinsko društvo v Mariboru je ustanovljeno za Slov. Štajersko, vendar je že iz početka vzelo v svoj delokrog tudi prekmurske in koroške Slovence. Društvo obdeluje vse panoge zgodovinske in narodopisne vede, pri čemur zgodovina jezika in slovstva nikakor ni izključena. V rednih razmerah je časopis, društveno glasilo, izhajal po štirikrat na leto; dokler traja vojna pa bo izhajal po možnosti. Udje Zg. društva dobivajo list za udnino (5 K na leto ali 100 K enkrat za vselej.) 13. letnik vsebuje pomembni razpravi „Oglejski patriarhi in slovenske pokrajine do srede 13. stoletja s posebnim ozirom na vlado patriarha Bertolda iz rodovine Andechs“ od dr. Milka Kosa in „Sv. Arah na Pohorju“ od dr. Fr. Kovačiča. Prispevke imata tudi dr. Fr. Ilešič in Stegenšek. Slovenci, zavedajmo

se važnosti zgodovine! Vsak narod črpa svoj ponos in polet iz svoje zgodovine. Zato podpirajmo zgodovinska društva! Slovenska inteligenca, to je tvoja narodna in kulturna dolžnost!

Na naslov deželne urada za oskrbo z mlekom.

Kakor znano morajo gospodarji po številu krav oddajati mleko za mesta. Vse vodi zdaj deželni mlekarski urad v Celovcu („Landesmilchamt“), ki ima svoje ljudi po deželi za nadzorovanje molže, zbiranje in odpošiljanje mleka. Zgodilo pa se je tole: Posestnik P. v Sv. N. še ni dobil plačila za mleko, oddano decembra meseca l. 1916. In P. mi pravi, da plačila tudi ni dobil sosed F. in več drugih ne. P. je vprašal v Velikovcu, kjer mleko zbirajo, tam se mu je reklo: „Das geht uns nichts an“, stopil je do zaupnika, ki nadzoruje in pobira mleko: ta ne ve nič in je menda le dejal: „Haben andere auch nichts bekommen“, tudi drugi niso dobili! Vprašal je na občini in tu so rekli da naj vpraša na pošti. Jaz te stvari nisem maral spravljati v javnost, zato nisem o tem nič omenil pri posvetovanju „Landeswirtschaftsbeirat-a“ — sveta za deželno gospodarstvo. Sporočil pa sem zadevo na „Landesmilchamt“ in izrazil željo, da poizvedujejo. Uradnik pa je dejal gospodu, ki je nesel pismo tja, da to spada pred sodišče! Dotični gospod je odgovoril, da ima kmet kaj drugega opraviti; uradnik mu je nato dejal: „Sie haben nichts zu reden, wer sind Sie?“

Opozarjam zato po tej poti, da so kmetje splošno radi pobiranja mleka razburjeni. A kar mora biti, moramo potrpeti. Prepričan sem, da je mlekarski urad plačal, kar je bilo zapisanega mleka, a menda je tu neki nered, ki se mora poiskati in popraviti. Če mila mirna pot, ki sem jo nastopil, ne pomaga, moramo pač nastopiti javno, in upam, da se zdaj pomota poišče, poklicani gospodje zganajo in kmetje pridejo do plačila.

Naše gospodarje pa opozarjam, da se z opravičenimi pritožbami naj na me obračajo.

Celovec, dne 24. julija 1917. Msgr. Val. Podgorc.

Lastnik in izdajatelj: **Gregor Einspieler**, prošt v Tinjah.

Odgovorni urednik: **Otmár Mihálek**.

Tiskarna Družbe sv. Mohorja v Celovcu.

Staro volnino

pleteno in kvačkano, kakor staro obleko, perilo, stari gumij, vse vrste cunj, suknene odpadke in stare vreče kupuje po vsem Koroškem po najvišjih cenah trgovina s starinami in pridelki „Zum Lindwurm“ v Celovcu 12, Paulitschgasse 9, poleg „Hranilnega in posojilnega društva“. Krščanska trvdka. Tudi zbirate najboljše plačujem.

Služba organista in cerkovnika

se razpisuje

na **Kostanjah, p. Vrba ob jez. (Koroško).**

Nastop s 1. novembrom 1917.

Župni urad.

Kupujemo:

Lake (lošče)

Oljnate barve

Pokost (firnež).

— Kemična tovarna za barve —
Perchtoldsdorf pri Dunaju.

Vino kisló vodo

belo
in
rdeče

za brizganec
(Spritzer)
in namizno
zdravilno
slatino

razpošilja po povzetju

A. Oset, Guštanj, Koroško.

Kupim vse vrste stare in nove steklenice, zamaške in sode.

Umetna gnojila

prodaja **Kmetijska zadruga Rače**
(Kranichsfeld), Štajersko.

Preskrbite se zdaj z gnojem, potem ga ne bo več.

Paramente

kakor mašna oblačila, pluviala, vela, plaščke za ministrante, cerkveno perilo, birete, kolarje, šmizete, kelihe, ciborije, monštrance, zvončke itd., križe, sohe v bogati izbiri po nizkih cenah ima v zalogi **oddelek za paramente Jožefovega društva v Celovcu.**

100 litrov zdrave domače pijače
osvežujoče, dobre in žejo gaseče si lahko vsak sam priredi z malimi stroški. V zalogi so snovi za: ananas, jabolčnik, grenadine, malinovec, poprova meta, muškatelec, pomerančnik, dišeča perla, višnjevec. Skaziti se ne more. Ta domača pijača se lahko pije poleti hladna, pozimi tudi vroča namesto ruma ali zganja. Snovi z natančnim navodilom stanejo K 12.— franko po povzetju.

JAN. GROLICH, drožerija pri angelu, Brno 638, Morava.

500 kron v zlatu

če ne odstrani krema Grolich z zraven spadajočim milnim praškom vse solnčne pege, maroge, solnčne opeklino, ogroce, obrazno rdečico itd. in ne ohrani kože mladostno svežo in nežno. Cena K 6.65 s poštnino vred. 3 porcije stanejo K 17.—, 6 porcij K 32.—. Vse brez kakih nadaljnih stroškov. — Naslov za naročila:

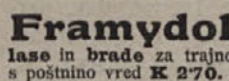
Jan. Grolich, drožerija pri angelu, BRNO 638, Morava.

Diamanti za rezanje stekla.

Diamantov za rezanje stekla morem sedaj le št. 4 po K 1170 in št. 5/2 „16“— oddajati, ker je privoz diamantov prekinjen in se dobi surovina le prav težko in po prav visokih cenah. Povzetna poštnina stane 85 h. Za resno in solidno blago jamči

Jan. Grolich, drožerija pri angelu, BRNO 638, Morava.

Framydol

je sredstvo za pomlajenje las, ki rdeče, sive in sive lase in brade za trajno temno pobarva. 1 steklenica s poštnino vred K 270.

Rydyol

je rožnata voda, ki živo pordeči blede lica. Učinek je čudovit. 1 steklenica s poštnino vred K 245. — Povzetje 55 h več. — Naslov za naročila:

JAN. GROLICH, drožerija pri angelu, Brno 638, Morava.

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Celovcu.

Delniška glavica: K 10.000.000.

Rezervni zaklad: K 1.500.000.

Prodaja srečke razredne loterije.

Kolodvorska ulica št. 27.

Centrala v Ljubljani.

Podružnice: Celje, Gorica, Sarajevo, Split, Trst.

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun. Nakup in prodaja vrednostnih papirjev vseh vrst.

Srečke na obroke, promese k vsem žrebanjem.